

Praha 20.7.2005

32

Zdravotní pojišťovny - náklady na segmenty zdravotní péče II.

Health Insurance Corporations - costs of health care segments II.

Souhrn

Tato Aktuální informace navazuje na Aktuální informaci č. 31 a popisuje vývoj absolutního objemu nákladů u jednotlivých segmentů zdravotní péče. Dále uvádí podíly jednotlivých segmentů péče na celkových nákladech na zdravotní péči u zdravotních pojišťoven a rovněž porovnání růstu podílů jednotlivých segmentů zdravotní péče.

Summary

This Topical Information reassumes the subject of the Topical Information No. 31 and describes the development of the absolute volumes of the costs with selected segments of health care. Further it mentions proportions of each segment of the health care on the total health care costs of the health insurance corporations as well as the comparison of the rise of the particular segments of health care.

Výše nákladů na zdravotní péči podle segmentů v letech 2001 až 2004 a vývoj podílu nákladů na jednotlivé segmenty na celkových nákladech na zdravotní péči

Náklady na zdravotní péči vynaložené zdravotními pojišťovnami (ZP) dosáhly v roce 2001 cca 122 990 mil. Kč a činily cca 80 % celkových výdajů na zdravotnictví v ČR. Podíl zdravotních pojišťoven na celkových výdajích na zdravotnictví zůstává v této výši zachován i v dalších letech. Náklady ZP na zdravotní péči do roku 2004 vzrostly o cca 27 % a dosáhly cca 156 236 mil. Kč, z toho náklady Všeobecné zdravotní pojišťovny (VZP) se zvýšily o 20 % z 89 811 mil. Kč na 107 436 mil. Kč. Za sledované období 2001 - 2004 se mírně snížil průměrný počet pojištěnců veřejného zdravotního pojištění z 10 350 372 osob na 10 310 706 osob. Výraznější pokles o 520 709 pojištěnců hlavně přesunem k jiným ZP nastal u VZP ze 7 249 981 na 6 729 273 osob, tedy o 7,18 %.

Podle výkazů zdravotních pojišťoven, odevzdávaných pro účely hodnocení hospodaření systému veřejného zdravotního pojištění (MZ a MF), tvoří náklady na ambulantní péči téměř čtvrtinu nákladů na zdravotní péči. Nejrychlejší růst o 68 % zaznamenala domácí péče, její náklady však byly pouze v rozsahu 500 mil. Kč (v roce 2001) až 839 mil. Kč v roce 2004, tedy kolem 0,5 % celkových nákladů.

Náklady specializované ambulantní péče včetně gynekologie vzrostly ze 7 873 mil. Kč na 10 813 mil. Kč u ZP celkem, což je růst o 37 %. Podíl specializované ambulantní péče se pohyboval kolem 7 % celkových nákladů ZP. U VZP činil nárůst 31 % z 5 547 mil. Kč na 7 244 mil. Kč a podíl této péče se pohybuje kolem 5 % celkových nákladů vynaložených VZP na zdravotní péči.

Náklady na péči praktických lékařů v rozsahu 6 222 mil. Kč (2001) až 7 476 mil. Kč (2004) tvořily u ZP celkem 5,06 % v roce 2001 a mírně klesly na podíl 4,78 % v roce 2004. U samotné VZP je podíl péče praktických lékařů na celkových nákladech mírně nižší a rovněž klesal z 4,85 % (2001) na 4,55 % (2004). VZP u svých nákladů na zdravotní péči vykázala v roce 2001 cca 4 359 mil. Kč na péči praktických lékařů, v roce 2004 to bylo 4 892 mil. Kč.

Náklady ZP celkem na stomatologickou péči od roku 2001 vzrostly ze 7 337 mil. Kč na 8 545 mil. Kč, což je růst o 16 %. Z toho u VZP náklady vzrostly z 5 062 mil. Kč na 5 457 mil. Kč, tedy o 8 %. Podíl stomatologické péče na celkových nákladech ZP na zdravotní péči se pohybuje mezi 5 a 6 %.

Náklady na rehabilitační péči se pohybovaly kolem 1 % celkových nákladů a zaznamenaly nárůst v absolutním vyjádření u zdravotních pojišťoven celkem z 1 126 mil. Kč na 1 577 mil. Kč v roce 2004, což je růst o 40 %. VZP vykázala růst rehabilitační péče o 32 % s náklady od 707 mil. Kč (2001) až 932 mil. Kč v roce 2004.

Náklady na diagnostickou zdravotní péči se zvýšily o 54 % ze 4 008 mil. Kč (všechny ZP) na cca 6 187 mil. Kč, což odpovídá růstu podílu na celkových nákladech z 3,26 % na 3,96 %. U VZP tyto náklady vzrostly méně, avšak rovněž dynamicky o 46 %. U VZP činila diagnostická zdravotní péče 2 615 mil. Kč (2001) a 3 824 mil. Kč za rok 2004, což v roce 2004 bylo 3,55 % celkových nákladů VZP na zdravotní péči.

Náklady na ústavní péči tvoří téměř polovinu nákladů na zdravotní péči. V roce 2001 to bylo 59 190 mil. Kč, což tehdy tvořilo cca 48,13 % z celkových nákladů na zdravotní péči, v roce 2004 to bylo 72 215 mil. Kč, tedy cca 46,22 % z celku. VZP vykázala za rok 2001 náklady na ústavní péči 44 818 mil. Kč, což představovalo 49,90 % jejich celkových nákladů na zdravotní péči. V roce 2004 to bylo 51 740 mil. Kč, tedy 48,16 % nákladů VZP.

Zhruba 90 % z ústavní péče představují náklady na nemocnice. Ty činily v roce 2001 celkem 53 362 mil. Kč a představovaly 43,39 % celkových nákladů ZP. Do roku 2004 vzrostly o 20 % a dosáhly 64 214 mil. Kč, což je 41,10 % nákladů. V rámci toho VZP v roce 2001 vykázala náklady na nemocnice ve výši 39 805 mil. Kč, tedy 44,32 % svých celkových nákladů. Do roku 2004 se náklady na nemocnice zvýšily na 45 239 mil. Kč, jejich podíl na celkových nákladech mírně poklesl na 42,11 %.

Náklady na odborné léčebné ústavy (OLÚ) se postupně zvýšily z 3 158 mil. Kč (2001) na 4 257 mil. Kč v roce 2004, což odpovídalo podílu na celkových nákladech v jednotlivých letech 2,57 % až 2,79 %. Z toho náklady VZP byly v roce 2001 cca 2 673 mil. Kč a v roce 2004 cca 3 331 mil. Kč (podíl v jednotlivých letech 2,98 % až 3,19 %).

Náklady na léčebny dlouhodobě nemocných (LDN) se vyvíjely z 2 631 mil. Kč (2001) na 3 169 mil. Kč v roce 2004, jejich podíl na celkových nákladech u ZP celkem se pohyboval mezi 2,03 % až 2,14 %. U VZP náklady na LDN od 2 340 mil. Kč (2001) až 2 674 mil. Kč za rok 2004 představují 2,49 % až 2,61 % celkových nákladů.

Náklady na lázeňskou péči se zvýšily mezi roky 2001 - 2004 o 18 % z 2 813 mil. Kč na 3 331 mil. Kč, u VZP z 1 817 mil. Kč na 2 033 mil. Kč. U zdravotních pojišťoven celkem se podíl lázeňské péče pohybuje v těchto letech mezi 2,13 % až 2,29 %. U samotné VZP činí podíl lázeňské péče cca 1,9 % až 2 %.

Náklady na péči v ozdravovnách klesaly relativně i absolutně ze 101 570 mil. Kč na 88 822 mil. Kč. Představovaly méně než 0,1 % podílu na celkových nákladech a podíl VZP na zdravotních pojišťovnách celkem se pohyboval trvale kolem 60 %.

Náklady zdravotních pojišťoven na dopravu vzrostly od roku 2001 do 2004 o desetinu z 1 175 mil. Kč na 1 297 mil. Kč, tyto tvoří méně než 1 % celkových nákladů. Z toho náklady na dopravu u VZP se zvýšily pouze o 4 % z 951 mil. Kč na 992 mil. Kč.

Náklady zdravotních pojišťoven na zdravotnickou záchrannou službu se pohybovaly v podílu 0,47 % až 0,59 % celkových nákladů, což je v absolutních číslech vývoj z 726 mil. Kč (2001) na 918 mil. Kč v roce 2004. U ZP celkem je to nárůst o cca 26 %, u VZP je opět pomalejší nárůst o 17 %.

Náklady na léky na recept činily v roce 2001 cca 26 719 mil. Kč a do roku 2004 vzrostly na 35 776 mil. Kč. To v roce 2001 odpovídalo podílu 21,72 % na celkových nákladech, v roce 2004 pak 22,90 %. Celkovým indexem nárůstu 1,34 u ZP celkem převýšily náklady na léky na recept index nákladů na zdravotní péči v uvedených letech 2001 - 2004, který byl 1,27. U VZP byl vykázán nárůst výdajů na léky z 19 198 mil. Kč na 24 071 mil. Kč, což je nárůst o 25 %, podíl na celkových nákladech dosáhl v roce 2004 cca 22,40 %.

Náklady na zdravotnické prostředky na poukazy se u zdravotních pojišťoven celkem pohybovaly kolem 2,70 % celkových nákladů. V absolutních číslech se jedná o nárůst z 3 322 mil. Kč na 4 229 mil. Kč, což je nárůst o 27 %, stejně jako u celkových nákladů zdravotních pojišťoven na zdravotní péči. Samotná VZP vykázala v roce 2001 náklady na zdravotnické prostředky 2 588 mil. Kč s postupným nárůstem na 3 126 mil. Kč v roce 2004, což je index cca 1,21. Tento vývoj je zhruba v souladu s vývoje celkových nákladů VZP na zdravotní péči, u nichž byl index 2004/2001 cca 1,20.

Shrnutí

Kromě nákladů na zdravotní péči v ozdravovnách vykázaly během let 2001 - 2004 všechny segmenty zdravotní péče nárůst z pohledu nákladů systému zdravotního pojištění. Tento nárůst v průměru činil 27 %. Nižší než průměrný růst vykázaly z objemově významnějších segmentů náklady na nemocnice (20 %), LDN (20 %), péče praktických lékařů (20 %), stomatologická péče (16 %), lázeňská péče (18 %) a doprava raněných a nemocných (10 %).

Vývoj nákladů srovnatelný s průměrným růstem zaznamenaly náklady na zdravotnickou záchrannou službu a na zdravotnické prostředky na poukazy. Větší nárůst, než průměrných 27 %, vykázaly náklady na diagnostickou zdravotní péči, rehabilitační péči, specializovanou ambulantní péči, odborné léčebné ústavy a na léky na recept.

U samotné VZP se ve stejném období zvýšily náklady na zdravotní péči v průměru o 20 %. Obdobně jako za celou skupinu zdravotních pojišťoven se náklady méně než průměrně zvýšily u stomatologické péče, péče praktických lékařů, nemocnic, LDN, lázní a dopravy. Kromě toho méně dynamický růst (*než celkové náklady všech ZP*) VZP vykázala u OLÚ, léčiv na recept i zdravotnických prostředků na poukazy. Nadprůměrný růst (*opět než celkové náklady všech ZP*) se projevil u rehabilitační péče a specializované ambulantní péče.

Za posuzované roky 2001 - 2004 se u zdravotních pojišťoven jako celku mírně zvyšoval podíl ambulantní péče celkem a podíl léků na předpis. Mírně klesal podíl nákladů na ústavní péči. Zachován zůstal podíl nákladů na zdravotnické prostředky.

Vzhledem k pohybu pojištěnců mezi VZP a zaměstnaneckými pojišťovkami (mezi roky 2001 a 2004 úbytek cca 521 tisíc osob pojištěných u VZP) a k rozdílné struktuře pojištěnců, co se týče věku a ekonomické aktivity, není možno zjednodušeně porovnávat náklady VZP a zaměstnaneckých pojišťoven na jednotlivé segmenty zdravotní péče.

Poznámky

Výše uvedená data a závěry vycházejí z podkladů zdravotních pojišťoven za léta 2001 až 2004, za která byly k dispozici příslušná data. Indexy resp. tempa růstu jsou počítány na bázi roku 2001, nemohou zohledňovat roky předešlé.

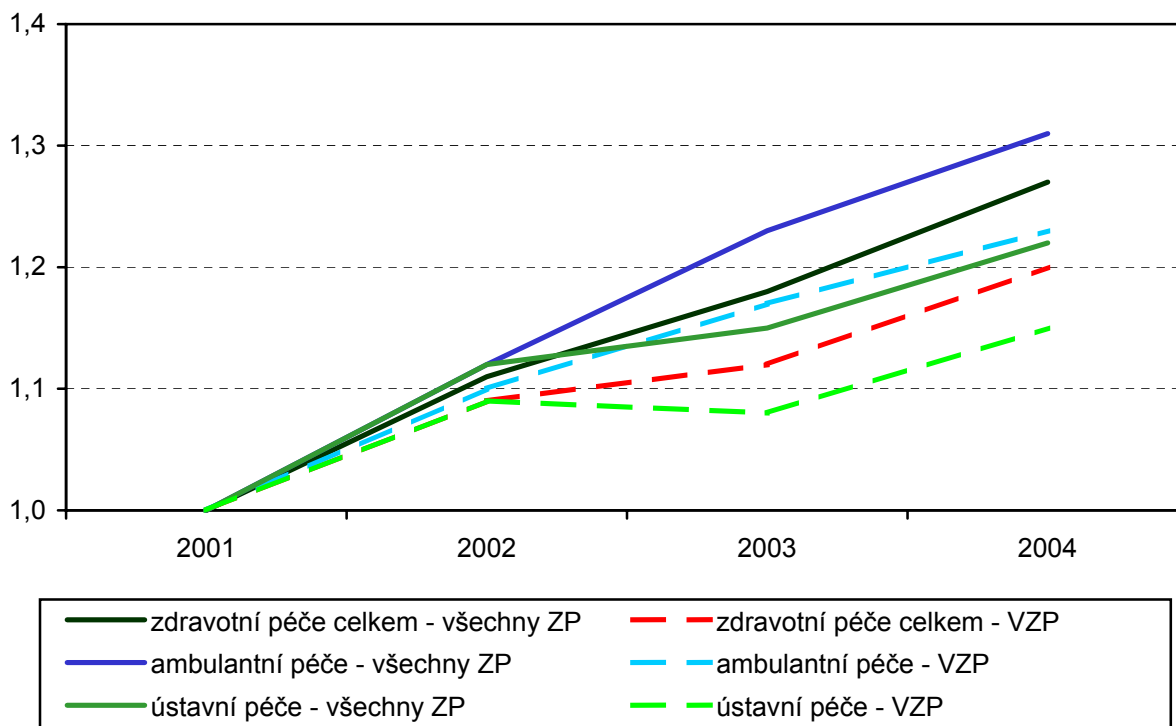
Náklady na zlepšení zdravotní péče z jiných fondů než Základního fondu zdravotní péče a ostatní náklady na zdravotní péči (než uvedené v tabulkách a textu) nejsou uvedeny jmenovitě, jsou však započítány do celkových nákladů na zdravotní péči. Součet podílů jednotlivých uvedených segmentů tedy není roven 100.

Názvosloví a obsah pojmů vyplývá z metodiky předkládání vyúčtování zdravotnických zařízení zdravotním pojišťovnám. Např. v ústavní péči jsou zahrnuty např. ZUM/ZULP, které nejde pro prováděné porovnání vyčlenit. Zjednodušeně - za náklad na určitý segment zdravotní péče je považováno to, co bylo jako tento segment účtováno.

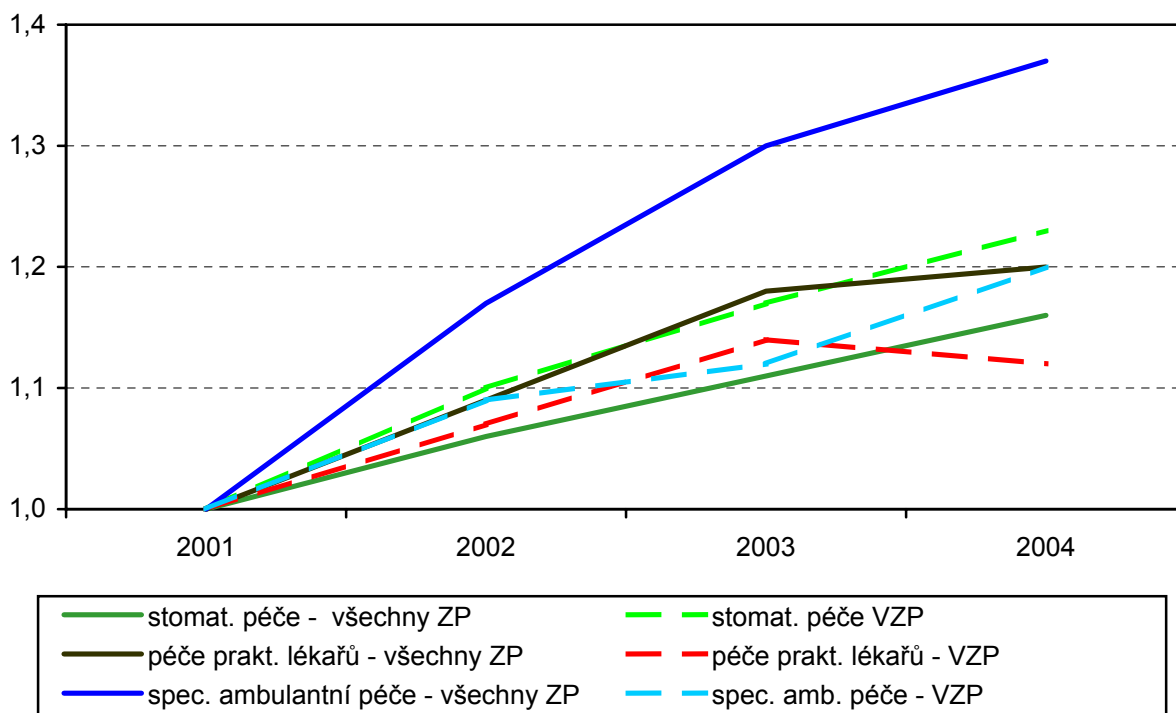
Termín „náklady“ je používán ve smyslu „náklady na zdravotní péči ZP“, uvedené zdravotními pojišťovnami ve výkazech pro MZ, nikoli jako účetní kategorie pro náklady zdravotní pojišťovny jako ekonomického subjektu.

Vypracoval: Ing. Ivan Popovič

Indexy nákladů na segmenty zdravotní péče 2001 - 2004

Indexy nákladů na segmenty zdravotní péče 2001 - 2004 II. ambulantní péče

Indexy nákladů na segmenty zdravotní péče 2001 - 2004 III. ústavní péče

